

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2958/2566

ธนาคาร ก.โจทก์ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้ร้อง นาย ย. ในฐานะผู้จัดการมรดกของนาง พ.ผู้คัดค้าน นาย บ.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 22, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 24, ป.พ.พ. มาตรา 150, ป.พ.พ. มาตรา 172, ป.วิ.พ. มาตรา 55, พ.ร.บ.จัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาตรา 14

ย่อ / หลักกฎหมาย

จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับ พ. เกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลย ภายหลัง ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดแล้ว สัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวจึงเป็นนิติกรรมที่กระทำไปโดยฝ่าฝืนต่อ พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 22 และ 24 และเป็นนิติกรรมที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย ตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 150 แม้ศาลจังหวัดมีนบุรีมีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว คำพิพากษาก็ไม่มีผลผูกพัน เมื่อสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างจำเลยกับ พ. เป็นโมฆะ ถือเสมือนไม่มีการทำนิติกรรม อันเป็นการเสียเปล่าไม่มีผลผูกพันตามกฎหมาย ย่อมถือว่าคู่กรณียังคงอยู่ในฐานะเดิมเหมือนมิได้กระทำนิติกรรมต่อกัน และไม่มีผลให้ พ. มีสิทธิในที่ดินทั้ง 9 แปลงของจำเลย โดยไม่จำเป็นต้องให้ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งว่าสัญญาประนีประนอมยอมความเป็นโมฆะอีก ส่วนการที่ผู้ร้องในฐานะผู้มีส่วนได้เสียคนหนึ่งจะยกความเสียเปล่าแห่งโมฆะกรรมของสัญญาประนีประนอมยอมความขึ้นกล่าวอ้างตาม ป.พ.พ. มาตรา 172 วรรคหนึ่ง ผู้ร้องก็ได้ใช้สิทธิดังกล่าวแล้ว เมื่อครั้งที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอให้ผู้ร้องงดการขายทอดตลาดทรัพย์สินของจำเลย และผู้ร้องมีคำสั่งว่าไม่มีเหตุให้งดการขายทอดตลาดที่ดินพิพาทของจำเลยเนื่องจากสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างจำเลยกับ พ. เป็นโมฆะ เมื่อผู้ร้องได้ยกความเสียเปล่าแห่งโมฆะกรรมขึ้นกล่าวอ้าง ทั้งไม่มีการเพิกถอนรายการจดทะเบียน ผู้ร้องจึงไม่มีเหตุที่จะต้องใช้สิทธิทางศาลและไม่อาจยื่นคำร้องเป็นคดีนี้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 55 ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาตรา 14

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2550 และพิพากษาให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลายเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2551 ต่อมาจำเลยถึงแก่ความตาย ศาลล้มละลายกลางมีคำพิพากษาให้จัดการทรัพย์สินมรดกของจำเลยเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2561 ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้มีคำสั่งเพิกถอนการทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างจำเลยกับนางยุพินรัตน์ ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งว่าสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างจำเลยกับผู้คัดค้าน (ที่ถูก นางยุพินรัตน์) ฉบับลงวันที่ 3 เมษายน 2551 เป็นโมฆะ ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ผู้คัดค้านอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษพิพากษาลับให้ยกคำร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ ผู้ร้องฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่ไม่มีคู่ความฝ่ายใดโต้แย้งกันรับฟังเป็นยุติในชั้นนี้ว่า เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2551 จำเลยทำสัญญา

ประนีประนอมยอมความกับนางยุพินรัตน์ โดยจำเลยตกลงจะไปจดทะเบียนโอนที่ดินโฉนดเลขที่ 30523, 30561, 34451, 34632, 34633, 34634, 34659, 36797 และที่ดินโฉนดเลขที่ 27549 ให้แก่นางยุพินรัตน์ และศาลจังหวัดมโนรมย์มีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2563 ผู้คัดค้านยื่นคำร้องต่อผู้ร้องขอให้งดการขายทอดตลาดที่ดินมีโฉนด 8 แปลง ตามโฉนดที่ดินเลขที่ 30523, 30561, 34451, 34632, 34633, 34634, 34659 และ 36797 ตั้งอยู่ที่จังหวัดระยองของจำเลยโดยอ้างว่าศาลจังหวัดมโนรมย์ได้มีคำพิพากษายกฟ้องให้จำเลยโอนที่ดินตามประกาศขายทอดตลาดดังกล่าวให้แก่นางยุพินรัตน์แล้ว จำเลยจึงไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ผู้ร้องนำออกขายทอดตลาด ผู้ร้องสอบสวนแล้วเห็นว่าสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษายกฟ้องดังกล่าวทำขึ้นเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2551 อันเป็นเวลาภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดแล้ว จึงเป็นการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 22 (3) ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 สัญญาประนีประนอมยอมความเป็นโมฆะ กรณีไม่มีเหตุให้งดการขายทอดตลาด ต่อมาวันที่ 1 ตุลาคม 2563 ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลางเป็นคดีนี้ขอให้มีคำสั่งเพิกถอนการทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างจำเลยกับนางยุพินรัตน์ คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องว่า เมื่อสัญญาประนีประนอมยอมความทำขึ้นภายหลังเวลาที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาด สัญญาประนีประนอมยอมความที่ทำขึ้นย่อมตกเป็นโมฆะโดยผลของกฎหมาย โดยไม่จำเป็นต้องร้องขอให้ศาลมีคำสั่งว่าสัญญาประนีประนอมยอมความเป็นโมฆะอีกหรือไม่ เห็นว่า จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับนางยุพินรัตน์เกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลย ภายหลังศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดแล้ว สัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวจึงเป็นนิติกรรมที่กระทำไปโดยฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 22 และ 24 และเป็นนิติกรรมที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย ตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 แม้ศาลจังหวัดมโนรมย์มีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว คำพิพากษาดังกล่าวก็ไม่มีผลผูกพัน เมื่อสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างจำเลยกับนางยุพินรัตน์เป็นโมฆะ ถือเสมือนไม่มีการทำนิติกรรม อันเป็นการเสียเปล่าไม่มีผลผูกพันตามกฎหมาย ย่อมถือว่าคู่กรณียังคงอยู่ในฐานะเดิมเหมือนมิได้กระทำนิติกรรมต่อกัน และไม่มีผลให้นางยุพินรัตน์มีสิทธิในที่ดินทั้ง 9 แปลงของจำเลย โดยไม่จำเป็นต้องให้ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งว่าสัญญาประนีประนอมยอมความเป็นโมฆะอีก ส่วนการที่ผู้ร้องในฐานะผู้มีส่วนได้เสียคนหนึ่งจะยกความเสียเปล่าแห่งโมฆะกรรมของสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวขึ้นกล่าวอ้างตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 172 วรรคหนึ่ง ผู้ร้องก็ได้ใช้สิทธิดังกล่าวแล้วในครั้งที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอให้ผู้ร้องงดการขายทอดตลาดทรัพย์สินของจำเลย และผู้ร้องมีคำสั่งว่าไม่มีเหตุให้งดการขายทอดตลาดที่ดินพิพาทของจำเลยเนื่องจากสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างจำเลยกับนางยุพินรัตน์เป็นโมฆะ เมื่อผู้ร้องได้ยกความเสียเปล่าแห่งโมฆะกรรมขึ้นกล่าวอ้าง ทั้งไม่มีการเพิกถอนรายการจดทะเบียน ผู้ร้องจึงไม่มีเหตุที่จะต้องให้สิทธิทางศาลและไม่มีอำนาจยื่นคำร้องเป็นคดีนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 55 ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาตรา 14 ที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์มีคำพิพากษาให้ยกคำร้อง ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น กรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยฎีกาข้ออื่นของผู้ร้องเนื่องจากไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

นวลทิพย์ ฉัตรชัยสกุล · อัมพันธ์ สมบัติสถาพรกุล · ทวีศักดิ์ อุณนาทรรัตนกุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2958/2566>